

A Váci Kistérség

Forrás: HISZI-MAP Kft.

A váci kistérség stratégiája a 2007-2008. évi tervezéshez

A váci statisztikai kistérség a Közép-Magyarországi Régió északi területén helyezkedik el, egy része a budapesti agglomerációhoz tartozik, más része a megye határán fekszik, a települések harmadik csoportja a 12-es útra fűződik fel. A Dunakanyar Kistérség összességében véve Magyarország és a Közép-Magyarországi Régió egyik kedvező helyzetű kistérsége. A kistérséget alkotó 19 település adottságai azonban nagyon különbözők, a kistérség térszerkezete – a természetföldrajzi adottságok, domborzati viszonyok és az arra épülő úthálózat sajátosságai folytán – töredezett. A térségen belüli különbségek természetesek, nem várható és nem célozható meg a kiegyenlítettségre törekvés, hiszen egészen más funkciót látnak el a települések. A közszolgáltatások és a munkaerőpiac ésszerű időn belüli elérhetőségének biztosítása, a nyitott és erős helyi társadalmak felértékelése, az életminőség javítása viszont reális és a fenntarthatóság elveinek megfelelő cselekvési horizontot testesít meg.

Az Észak Kelet-Pest Megyei Leader Egyesület legészakibb területeiként jelen lévő kistérség sem teljes egészében csatlakozott az egyesülethez. Kisnémedi, Acsa, Csóvár. Püspökszilágy, Püspökhatvan, Galgagyörk, Vácduka és Váchartyán település vezetősége döntött az ide való csatlakozásról.

#	település	Polgármester
1	Acsa	Szekeres Rezső
3	Csóvár	Dian József
4	Galgagyörk	Szabadi Mónika
6	Kisnémedi	Edelman György
10	Püspökhatvan	Bátyi József
11	Püspökszilágy	Tordai Sándor

A Dunakanyar Kistérségben a fejlődés, civilizálódás kulcsmotívumai időről-időre fellelhetők voltak. A településképződés elengedhetetlen feltétele a víz jelenléte, a városfejlődést viszont természeti adottságai segítették elő. Az eltérő természeti adottságok más-más kultúráknak adnak otthont, így a térség kultúrák határán fekszik, amely ösztönzője a városfejlődésnek. Az iparosodás korai folyamatába a térségben és történelmi vonzáskörzetében található nyersanyagok, a vízi szállítás lehetősége kapcsolta be. A vasút kiépítése Vác várost egyedülálló helyzetbe hozta az országban elsőként megépülő vonal révén. A vasút megépítése az iparosodás során felgyorsította a településképződést, illetve a népesség Budapestre és a környező falvakba történő koncentrálódását. A több évtizedes és a legutóbbi 15 év átalakulásának eredményeképpen a váci statisztikai kistérség társadalmi-gazdasági mutatók és folyamatok alapján három jól elkülönülő zónából áll:

- budapesti agglomeráció részét képező, illetve Duna menti, szuburbanizáció által erősen érintett települések
- Vác szoros vonzáskörzete – ezt részben lefedi az előbbi kategória
- nehezen megközelíthető, közlekedési árnyékhelyzetben fél periférián és periférián elhelyezkedő települések

A Dunakanyar Kistérségben a turisztika jelenleg a tradicionális üdülő- és kiránduló területekre koncentrálódik, jellemzően időjárásfüggően, tavasztól őszig fogad látogatókat a térség. A kistérség turisztikai vonzereje természeti és épített értékeinek gazdagságában, és a főváros közelségében rejlik. A Duna-Ipoly Nemzeti Parkhoz tartozó területek természeti környezetükkel egész évben

vonzzák a turistákat. Az erdővel borított területek kiváló lehetőséget nyújtanak a természetjárók számára, míg több kisebb tó is található, melyek alkalmasak horgászásra, pihenésre. A szelíd turizmust erősítik a kiépített kerékpáros túraútvonalak (Vác-Rád-Penc-Csóvár-Püspökhatvan-Galgagyörk-Váchartyán) is. A térség rendkívül gazdag kastélyokban, kúriákban és műemlék vagy műemlék jellegű épületekben, melyek a turisztikai programok szerves részét alkotják.

Gosztonyi kúria Kisnémedi

A kistérség stratégiai célját a következőképpen fogalmazhatjuk meg:

Szorosan együttműködő, a Dunakanyarban kitüntetett szerepet játszó, Budapesttel partnerséget kialakító, gyümölcsöző nemzetközi kapcsolatokat ápoló térség kialakítása, amely egészséges gazdasági, társadalmi és természeti környezetet biztosít lakosainak és a térségbe érkezőknek egyaránt.

A Váci Kistérségben az Észak Kelet-Pest Megyei Leader Egyesület megalakulása előtt is voltak próbálkozások, melyeket a következő táblázat mutat be:

Önkormányzat neve	A beruházás megnevezése	Megvalósítás időszaka /évek/	Céltámogatás	Beruházási összköltség
Galgagyörk	Pincerendszerek és természetes partfalak veszély elhárítási munkálatai	2002	4 098	5 123
Galgagyörk	Pincerendszerek és természetes partfalak veszély elhárítási munkálatai	2002	5 684	7 105

Település neve	Beruházás megnevezése	Költségvetési év	Támogatás	Beruházás értéke
Kisnémedi	Petőfi utca felső szakasza- Szabadság utca útburkolat felújítása	2006	4 000 000	8 445 900
Kisnémedi	Rákóczi-Zrínyi utca útburkolat felújítása	2006	6 000 000	13 061 040
Püspökszilágy	Táncsics u. felújítása HRSZ.: 242,252	2006	2 080 750	4 161 500
Püspökszilágy	Szent Márton utca felújítása	2007	2 500 000	6 876 960

A SWOT stratégiai elemzése

Erősségek:

- A határok megnyitásának lehetőségét kihasználó nemzetközi kapcsolatok
- A Natura 2000 területek támogathatóságának kihasználása
- Turisztikai termékfejlesztés és hálózatok kialakítása
- A védett területek fenntartható hasznosítása
- A kistérségi és távolsági közösségi közlekedés integrált rendszerének kiépítése
- Klaszteresedés támogatása, a beszállítói kapcsolatok ösztönzése

Gyengeségek:

- Kistérségen belül a gazdasági kapcsolatok gyengék
- Nem kielégítő a szakképzés és a munkaerőpiac közelítése a TISZK-en belül és további együttműködésekkel
- Környezettudatos társadalmi magatartás az oktatási intézményekben és felnőttképzés keretében hiányos
- Nem kellően kiaknázott a civil kapcsolatokban rejlő lehetőség a helyi és kistérségi közösségekben, a környezettudatos társadalmi magatartás elterjesztésében
- A természeti és kulturális értékekben rejlő lehetőségek kihasználatlanok.

Lehetőségek:

- A szuburbanizáció kedvező hatásainak felerősítése az előregedéssel küzdő településeken
- A védett területek bemutatásával a környezettudatosság növelése
- A Duna-part fenntartható hasznosítása, rekreációs célú funkcióbővítése
- Helyi termékfejlesztés a Dunakanyarban
- A forrásallokáció és a fejlesztések elősegítése kistérségi koordinációval
- A társadalmi integráció erősítése a településeken és a kistérségben
- A vízbázisok és a talaj védelme az agrár-környezetgazdálkodás lehetőségeinek kihasználásával

Veszélyek:

- A nem kellően megalapozott vegyszerhasználat hatása a vízbázisra
- Túlnépesedés

A kistérség területfejlesztési stratégiája öt fejlesztési irányt fogalmaz meg:

1. prioritás: A Dunakanyar kistérségnek a Dunakanyar egészébe illesztett identitásának kimunkálása
2. prioritás: Környezetvédelmi és kommunális szolgáltatások, a megújuló energiák és a közlekedési infrastruktúrák fejlesztése
3. prioritás: Gazdaságfejlesztés
4. prioritás: A szabadidő gazdaság és a turisztikai kínálat Dunakanyar egészébe illesztett fejlesztése
5. prioritás: Humán infrastruktúra és közösségfejlesztés

Ezen fejlesztési irányokat szem előtt tartva fogalmazták meg kistérségi cselekvési tervüket. A tervbe az önkormányzatok által összegyűjtött saját hatáskörű, és néhány, a településen vállalkozók által megvalósítani szándékozott fontosabb fejlesztésre vonatkozó információkat illesztették be. A prioritizálást az alábbi módszer szerint végezték: először megvizsgálták, milyen irányú fejlesztések fogalmazódtak meg a kistérségben, majd ezek alapján 7 témakörbe sorolták a projekteket úgy, hogy figyelembe vették a települési önkormányzatok által saját projektjeikre felállított prioritási sorrendet is.

A projekt lista elejére olyan projektek kerültek, amelyek nem csupán egyetlen településre koncentrálnak, hanem hatásuk a tágabb térségükre is kiterjed. Ilyen például az egészségügyi reform következtében súlyponti kórházzá minősült kórház-rekonstrukció, erdei iskola vagy a településeket összekötő útszakaszok, kerékpárutak kiépítése. A párhuzamos utak összekötése elősegítené a jelenlegi

térszerkezet oldását, ám egy-egy útszakasz kiépítésével nyerhető gazdasági és társadalmi előnyök aligha haladják meg az építés költségeit, valamint az út térfoglalása és használatának környezeti kárait. A térség kerékpárút hálózatának egy része már kiépült, a Duna mentén az EUROVELO részét képező útvonal már a sportolni kirándulni vágyók rendelkezésére áll. Mindenképp meg kell azonban említeni, hogy az útvonal kihasználása rendkívül csekély, a fenntartása pedig nem megoldott. Ezért az egyébként a térségben kiemelt kerékpárút hálózat építés önmagában nem lehet cél, csak kapcsolódó szolgáltatások és turisztikai vonzerőt jelentő programkínálat rászervezésével, valamint turisztikai termékfejlesztéssel együtt érdemes belevágni a rendkívül költséges beruházásba. A víz, szennyvíz gyűjtése, kezelése szintén a térségi kompetencián túlnyúló regionális rendszerek keretein belül történik. A kistérségben a szennyvízhálózat kiépítettsége nem teljes, a hiányzó infrastrukturális elemek kiépítése uniós kötelezettségünk. A projekteket itt a szennyvíz-, illetve a csapadékvíz-elvezetés alapján bontottuk további csoportokra.

A projekt lista harmadik nagy csoportját a tervezett nevelési-oktatási beruházások képezik. A gyerekek körüli ellátási feladatok a települések életének kulcsterületei, a bölcsőde, az óvoda, az iskola minden eseménye szinte minden lakost érint. A fenntartók ugyan kiemelt figyelmet fordítanak az óvodai és iskolai épületek rendben tartására, az önkormányzatok azonban minden igyekezetük ellenére sem képesek finanszírozni intézményeik folyamatos állagmegőrzését, renoválását vagy bővítését. Ezeknek a megvalósítása a tervezési időszak elejére koncentrálódik, mert pályázati források ekkor nyerhetők mellé. Amelyek nem kapnak pályázati támogatást, azok megvalósulása vélhetően a tervezési perióduson kívülre tolódik.

Az önkormányzatok által benyújtott tervekben sokszor szerepelnek a települési központ kialakítására, felújítására irányuló fejlesztési elképzelések is. A településközpontok nemcsak a leggyakrabban igénybe vett szolgáltatások térbeli koncentrációját jelentik, hanem olyan központi teret is, melynek utcai bútorai, kialakított kisebb-nagyobb parkja lehetőséget kínál a találkozásra, beszélgetésre. A településközpontok kialakításával, fejlesztésével a kellemes településkép mellett megteremtődik a közösségi kapcsolatok szorosabbra fűzésének lehetősége, a közösségi kohézió erősebbé válik

A kistérségben igen sajátos és nehézkes probléma az úthálózat fejlesztése. A kistérség úthálózatának legégetőbb problémája azok állapota. A belterületi és külterületi közúthálózat felújításának elsődleges forrásai gépjárműadó és az útalapba befolyó összegek, azonban jelenleg ezek nem fedezik az utak feltorlódott mennyiségű állagmegőrzésének költségeit.

A Dunakanyar kistérség természeti adottságai és földrajzi fekvése rendkívül kedvező a turisztikai hasznosítás szempontjából és a települések zöme fél évszázada a Dunakanyar Üdülőkörzethez tartozik, mégis csak egy-egy településre és leginkább a főszezonra korlátozódik a turisztikai kínálat és forgalom. Annak ellenére, hogy a térség turisztikai célterület, a vállalkozások nem tudják a meglévő környezeti adottságokat kamatoztatni. A kistérség egészében növelni lehet és szükséges az idegenforgalom részesedését a gazdaságban és a lakossági jövedelemforrások között is.

Az egészségügyi, szociális, kulturális, stb. jellegű projektek alkotják a lista utolsó nagy csoportját. A közszolgáltatások elérhetősége mellett azok minősége és a szolgáltatások igénybe vételének körülményei egyaránt fontosak. A közintézmények jelenlegi leromlott műszaki állapotának helyreállítása, illetve felszereltségének javítása a szolgáltatók és önkormányzatok egyik fontos feladata, amelyhez azonban pályázati segítség nélkül kellő mennyiségű forrással nem rendelkeznek.